

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук,
професора Мосейчука Юрія Юрійовича
на дисертаційне дослідження Петрової Ангеліни Сергіївни
на тему «Ефективність застосування варіативного модуля «Кросфіт» у
фізичному вихованні школярів старших класів»,
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

На сучасному етапі в Україні спостерігається стійка тенденція до погіршення стану здоров'я молодого покоління. Стрімко зростає відсоток школярів, які відносяться до спеціальної медичної групи. Основними причинами зазначеної проблеми є гіподинамія, зниження інтересу дітей до уроків фізичної культури, недосконалість фізичної освіти. Тому, пріоритетним напрямком є пошук нових інноваційних засобів, методів та підходів для оптимізації та вдосконалення освітнього процесу з фізичного виховання.

Одним із інноваційних видів рухової діяльності вважається кросфіт, який останнім часом набуває широкої популярності серед учнівської молоді.

Аналіз вітчизняної та зарубіжної науково-методичної літератури висвітлює основні напрями досліджень, які присвячені вивченню питання ефективності застосування елементів кросфіту в навчальному процесі з фізичного виховання, а саме: позитивний вплив засобів комбінованих рухливих ігор з елементами кросфіту на рівень розвитку фізичних якостей школярів 6–14-ти років (Л. С. Следніков, А. О. Жиденко, 2019); покращення показників фізичної підготовленості студенток педагогічних ЗВО під впливом вправ кросфіту (Н. О. Базилевич, Т. Ю. Троценко, 2019); покращення функціональних можливостей курсантів засобами кросфіту (В. П. Ягодзінський, 2018); ефективність систематичних занять кросфітом на адаптаційні можливості організму студентської молоді (В. А. Тищенко,

І. І. Шиманович, 2018).

Виходячи з вищезазначеного, можна стверджувати, що експериментальна розробка та практичне впровадження програми варіативного модуля «Кросфіт» у навчальний процес з фізичної культури для школярів 10–11-х класів є актуальним напрямком наукових досліджень.

Дослідження проводилося згідно тематичного плану науково-дослідної роботи Харківської державної академії фізичної культури на 2015–2020 рр. за темою «Вдосконалення процесу фізичного виховання в навчальних закладах різного профілю» (номер державної реєстрації 0115U006754) та на 2020–2026 рр. «Вдосконалення процесу фізичного виховання різних верств населення» (номер державної реєстрації 0120U101110).

Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що вперше: обґрунтовано зміст програми варіативного модуля «Кросфіт» для школярів 10–11-х класів; визначено вплив вправ, уключених до варіативного модуля «Кросфіт» на рівень фізичного здоров'я та рухової підготовленості школярів старших класів; удосконалено наукові відомості про шляхи модернізації системи фізичного виховання в закладах освіти; підтверджено дані про підвищення рівня фізичної підготовленості учнів старшої школи під впливом різних видів рухової діяльності.

Практичне значення отриманих результатів полягало у розробці програми варіативного модуля «Кросфіт» як складової навчальної програми з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 10–11 класів, а також у її застосуванні в процесі фізичного виховання школярів старших класів з метою поліпшення стану здоров'я, підвищення рівня рухової підготовленості та зацікавленості до занять фізичними вправами.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено в освітній процес фізичного виховання закладів загальної середньої освіти № 146, 57, 105 м. Харкова та в практику підготовки здобувачів вищої освіти Харківської державної академії фізичної культури (акти впровадження від 20.05.2019, 28.02.2020, 22.02.2021, 29.03.2021).

Слід зазначити, що результати досліджень, викладені у дисертації, апробовано на засіданнях кафедри теорії та методики фізичного виховання Харківської державної академії фізичної культури (2016–2021) та оприлюднені на Всеукраїнських науково-практичних конференціях і семінарах, зокрема: XVI Міжнародна науково-практична конференція «Фізична культура, спорт та здоров'я: стан і перспективи в умовах сучасного українського державотворення в контексті 25-річчя Незалежності України» (Харків, 2016); XVII Міжнародна науково-практична конференція «Фізична культура, спорт та здоров'я» (Харків, 2017); Міжнародна конференція «Сталий розвиток і спадщина у спорті : проблеми та перспективи» (Київ, 2018); XXIII Міжнародна наукова конференція «Молода спортивна наука України» (Львів, 2019); V Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення» (Харків, 2019); V Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція з міжнародною участю «Фізична реабілітація та здоров'язбережувальні технології: реалії і перспективи» (Полтава, 2019); XIX Міжнародна науково-практична конференція «Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи» (Харків, 2019); VI Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення» (Харків, 2020); XX Міжнародна науково-практична конференція «Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи» (Харків, 2020).

Основні положення дисертаційної роботи відображено у 13 друкованих працях, серед яких: 3 статті у спеціалізованих наукових фахових виданнях України, 1 – у закордонному виданні, 2 – у наукових виданнях, що внесені до міжнародних наукометричних баз Index Copernicus.

Структура дисертації логічно побудована, складається з анотацій українською та англійською мовами, вступу, шести розділів, загальних висновків, методичних рекомендацій, списку використаних літературних джерел та додатків. Загальний текст дисертації викладено на 287 сторінках

друкованого тексту, із них 191 сторінка основного тексту. Дисертаційну роботу ілюстровано 35 таблицями та 46 рисунками. Список опрацьованої літератури містить 249 найменування (з них 41 іноземних). Авторкою логічно і грамотно сформульовано структурні компоненти дисертаційної роботи: мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, що є відповідними тематиці. У комплексі з висновками та методичними рекомендаціями структурні компоненти дослідження складають логічно побудовану та завершену структуру.

У вступі обґрунтовано актуальність роботи, сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, розкрито наукову новизну, практичну значущість отриманих результатів, показано особистий внесок здобувача, окреслено сферу апробації результатів роботи, зазначено кількість публікацій авторки.

Перший розділ дисертації «Кросфіт як інноваційний вид рухової діяльності та шляхи удосконалення фізичного виховання у різних закладах освіти» присвячений вивченню проблематики вдосконалення навчального процесу з фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти шляхом впровадження нових засобів, методів та підходів. При цьому, ґрунтовно визначаються наукові орієнтири за розв'язуваною проблемою, стисло, критично висвітлено роботи вчених-попередників. Окремо дисертанткою проаналізовано та розглянуто питання морфологічних та функціональних властивостей організму дітей, на різних етапах вікового розвитку, а також особливостей розвитку фізичних якостей дітей старшого шкільного віку.

У другому розділі «Методи і організація дослідження» авторка ґрунтовно розкриває методи дослідження та загальну методіку організації проведеного дослідження, яка передбачала три етапи.

У третьому розділі «Стан фізичного здоров'я та рухової підготовленості школярів 10–11 класів» наведено дані щодо показників стану фізичного здоров'я школярів. Відображено результати власних досліджень щодо визначення рівня фізичної підготовленості школярів 10–11-х класів за

допомогою комплексного тестування рухових здібностей, а саме: рівня розвитку сили, витривалості, гнучкості, координаційних та швидкісних здібностей. На підставі отриманих результатів авторкою визначено основні кількісні і якісні показники рівня фізичного здоров'я та фізичної підготовленості школярів старшого шкільного віку.

Четвертий розділ дисертації «Експериментальна програма варіативного модуля «Кросфіт» для школярів 10–11 класів» присвячений обґрунтуванню підходів щодо впровадження кросфіту в систему шкільної фізичної освіти, як варіативного модуля, адже аналіз відповідей респондентів стосовно бажання учнів змінити зміст уроків фізичної культури свідчать про те, що переважна більшість школярів вважають доцільним удосконалити змістову частину уроків фізичної культури. Дисертанткою встановлено, що значна кількість респондентів вважають за необхідне впровадження інноваційних видів рухової діяльності, які сприятимуть позитивному ставленню школярів до уроків фізичної культури. Авторка роботи детально описує структуру та зміст розробленої експериментальної програми варіативного модуля «Кросфіт», яка складається з пояснювальної записки, змісту навчального матеріалу, очікуваних результатів, орієнтовних нормативів та переліку обладнання, необхідного для засвоєння модуля. Дисертантка наводить зміст навчального матеріалу розробленої програми, який включає: теоретичні відомості, спеціальну фізичну та технічну підготовку.

У п'ятому розділі наукової роботи «Ефективність застосування експериментальної програми у фізичному вихованні школярів старших класів» наведено аналіз результатів педагогічного експерименту, який полягав у застосуванні вправ кросфіту в навчальному процесі з фізичного виховання учнів старшої школи. Авторкою доведено та перевірено ефективність впровадження програми варіативного модуля «Кросфіт» в освітній процес на уроках фізичної культури учнів 10–11 класів, адже, за результатами педагогічного експерименту, у школярів покращились як показники фізичного здоров'я, так і рівня розвитку фізичних якостей. Це дає

змогу дисертантці рекомендувати програму для впровадження у навчальний процес закладів загальної середньої освіти.

У шостому розділі дисертації «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» авторкою подається обговорення результатів досліджень, де одержані дані узагальнено та інтегровано в систему знань щодо доцільності використання розробленої авторської програми варіативного модуля «Кросфіт». Результати порівнюються з даними науково-методичної літератури.

Висновки дисертації віддзеркалюють основні здобутки автора та структурно, повною мірою відповідають завданням і змісту основного тексту роботи, є логічними, доречними, відображають основні результати дослідження.

Робота також містить методичні рекомендації та додатки, де відображені список публікацій та відомості про апробацію результатів дослідження здобувача за темою дисертації, авторські комплекси вправ кросфіту для школярів 10–11 класів; акти впровадження результатів дослідження.

Дисертація й автореферат оформлені відповідно до чинних вимог. Роботу написано науковим стилем, її оформлення відповідає чинним стандартам, у тексті роботи зроблені необхідні посилання на цитовані джерела. Автореферат дисертаційної роботи повною мірою розкриває зміст дисертації. Структура дисертації повністю узгоджується з її новизною, метою і завданням дослідження, наукові положення викладені достатньо логічно і конкретно, висновки і методичні рекомендації ґрунтуються на результатах власних авторських досліджень.

Порушень академічної доброчесності не виявлено.

Констатуючи високий науковий рівень виконаного дослідження, його безперечну теоретичну і практичну значущість, слід зауважити, що автору не вдалося уникнути певних недоліків у роботі, які потребують уточнення:

1. На наш погляд текст дисертаційної роботи переобтяжено таблицями та рисунками. Бажано було б представити більше аналітичного матеріалу,

який узагальнює та систематизує отриманий науковий матеріал.

2. Результати дисертаційної роботи впроваджено лише в освітній процес закладів освіти м. Харкова. Доцільно було б їх розповсюдити і на інші регіони України.

3. Представлені методичні рекомендації бажано було б розширити для кращого розуміння методики викладання.

4. Варто було б в практичному значенні, для учителів фізичної культури закладів повної загальної середньої освіти, подати приклади планів-конспектів занять із застосуванням на уроках фізичної культури варіативного модуля «Кросфіт».

5. Потребує уточнення, чи можливо лише за рахунок впровадження вправ кросфіту суттєво впливати на підвищення рівня розвитку рухових якостей та стану фізичного здоров'я учнів 10–11-х класів, чи це є ефектом синергетичного впливу занять за іншими варіативними модулями, що вивчались упродовж року.

6. Незрозумілим є й той факт, що для визначення рівня фізичного здоров'я школярів у роботі використовували методику, розроблену С. Д. Поляковим зі співавторами, тоді як найбільш застосовуваним є експрес-скринінг за Г. Л. Апанасенком.

7. У роботі окремі речення потребують корекції з точки зору наукового викладу матеріалу та точності формулювань. У тексті дисертації зустрічаються орфографічні, стилістичні та редакційні помилки.

Перераховані недоліки та зауваження у переважній більшості носять дискусійний характер, суттєво не впливають на науково-методологічний рівень дисертації і не знижують її загальної позитивної оцінки та спрямовані, в основному, на подальше вдосконалення творчих здібностей здобувача.

На підставі зазначеного вище вважаємо, що дисертаційне дослідження А. С. Петрової на тему: «Ефективність застосування варіативного модуля «Кросфіт» у фізичному вихованні школярів старших класів» є самостійною і завершеною науково-дослідницькою працею, яка відповідає вимогам пункту

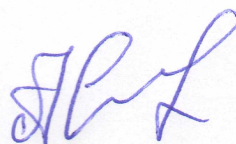
10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. №167 (із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 р. №979), а її автор – Петрова Ангеліна Сергіївна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри фізичної культури
та основ здоров'я Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

 Юрій МОСЕЙЧУК

Проректор з наукової роботи
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича,
доктор технічних наук, доцент

Андрій САМІЛА

